

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:3074

av Fredrik Malm (FP)

med anledning av prop. 2014/15:104 Svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör kunna ge mer omfattande militärt stöd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den militära utbildningsinsatsen inte ska omfatta träning eller understöd av shiitiska milisgrupper.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är viktigt att Sverige tydliggör sitt stöd för Irak som federal stat.

Motivering

Efter att Isil tagit kontrollen över miljonstaden Mosul i juni 2014 inleddes ett folkmord riktat mot yazidier, assyrier/syrianer/kaldéer och shiamuslimer. Massiv sekteristisk rensning tvingade hundratusentals människor att fly till Kurdistanregionen.

När Iraks armé lämnade posteringar i norra delen av landet övertogs dessa antingen av Isil eller av Kurdistans regionala regerings peshmergastyrkor. Därefter har strider kontinuerligt pågått mellan dessa två.

I Kurdistanregionen finns idag uppskattningsvis 7 miljoner människor varav närmare två miljoner är flyktingar från Syrien och andra delar av Irak. Det är nödvändigt att omvärlden ger militärt stöd till peshmerga för att skydda civilbefolkningen och möjliggöra för fördrivna att återvända till sina hem.

Därför är det välkommet att också Sverige ska delta i den internationella militära koalitionen i Irak. Men även om stödet är välkommet måste det konstateras att det är ytterst marginellt. Sverige bör kunna ge ett mer omfattande militärt stöd, också i form av exempelvis ammunition, transporter, evakuering, minröjning, vapen och en bredare palett av insatser för träning och planering.

Genom Sveriges deltagande i den internationella koalitionen är militärt stöd mot Isil att betrakta som en central utrikespolitisk fråga och ligger därmed i linje med Sveriges lagstiftning om export av krigsmateriel, vars portalparagraf föreskriver just att export av krigsmateriel inte får bryta mot vår utrikespolitik.

Ett problem i propositionen är att skrivningar om de irakiska säkerhetsstyrkorna är diffusa och kan ge upphov till olika tolkningar. Vid sidan av Iraks armé och Kurdistans regionala regerings peshmergastyrkor så finns en rad shiitiska väpnade miliser som är inbegripna i strider mot isil. Dessa miliser har ursprung i grupper som begått grova övergrepp alltsedan 2003. De är ideologiskt närstående regimen i Iran och ofta kopplade till islamistiska shiitiska partier i Irak. I samband med motoffensiver mot ISIL har dessa grupper genomfört sekteristisk rensning av sunnimuslimer och begått grova människorättsbrott vilket har dokumenterats av MR-organisationer. Dessa shiitiska miliser har enligt bedömare fler stridande än Iraks reguljära armé och de är en del av de sekteristiska problemen snarare än en del av lösningen. Det finns en betydande risk att dessa miliser permanenteras med grannlandet Irans försorg likt vad som tidigare skett i Libanon.

I propositionen nämns ”irakiska försvarsstyrkor vilka utgörs av irakiska säkerhetsstyrkor och kurdiska så kallade peshmerga-förband”. Om dessa ”irakiska säkerhetsstyrkor” innebär olika vapengrenar inom Iraks armé, eller om där också inkluderas ovan nämnda milisgrupper, är oklart och det bör tydliggöras att svensk militär inte ska träna eller understödja sådana shiitiska milisgrupper.

I analysen av situationen i Irak nämns landets nya konstitution som antogs 2005, men inte någonstans klargör regeringen den viktigaste förändringen i den nya konstitutionen, nämligen att Irak nu är en federal stat. Snarare tycks regeringen i propositionen betrakta Irak som en centralstyrd enhetsstat. Kurdistanregionen, vilket är en legal term, nämns överhuvudtaget inte, förutom vid ett tillfälle såsom ”kurdiska regionen”, vilket är en missvisande etnisk term då Kurdistanregionen ingalunda enbart är kurdisk.

Det är viktigt att Sverige tydliggör stödet för Irak som federal stat, snarare än försöker tona ned det. Det finns flera starka skäl för detta. Iraks federala struktur har inneburit att kurderna bidrog starkt till återskapandet av Irak år 2003 och framåt eftersom man såg en möjlighet att värna sina intressen inom Irak. Andra grupper, särskilt sunnitiska araber, kan genom federalism se möjligheten till fredlig samexistens istället för att oroa sig för en majoritetens tyranni som spelar i händerna på extrema grupper. Ett fungerande federalt system kan därmed vara integrerande genom att erkänna och respektera Iraks mångfald. Ju starkare det internationella stödet är för detta och ju mer olika befolkningsgrupper upplever att det federala systemet är inkluderande, desto mer kan det förmå det shiitiska ledarskapet till kompromisser och därmed förhoppningsvis minska Irans flagranta politiska och militära inblandning i Irak.

Det finns därmed ingen logik i att regeringen i propositionen helt bortser från denna kanske mest centrala aspekt för att nå långsiktig stabilitet och utveckling i Irak.

Fredrik Malm (FP)